

เวตาลปัญญาวิงคติ

เป็นปีศาจชั่วร้ายพวกหนึ่ง ซึ่งหากินอยู่ในสุสาน และสิงสู่อยู่ในศพโดยทั่วไป ว่ากันถึงรูปร่างหน้าตาของเวตาล ในวรรณคดีของอินเดียภาคใต้กล่าวไว้ว่า เวตาลได้รับการเคารพนับถือว่าเป็นภูตที่มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองดูแล ประชาชนในท้องถิ่น ตั้งแต่ที่ราบสูงเด็กข่าน เรื่อยลงมาทางภาคใต้ เวตาลมักจะปรากฏรูปร่างเป็นมนุษย์ แต่มือและเท้าหันกลับไปทางด้านหลัง นัยน์ตาเป็นสีลานแกมเขียว มีเส้นผมตั้งชันทั้งศีรษะ มือขวาถือไม้เท้า มือซ้ายถือหอยสังข์ ขณะเมื่อมาปรากฏตัวจะนุ่งหม้อเสื้อสีเขียวทั้งชุด นั่งมาบนเสลี่ยงบางคราวก็ขี่ม้า มีภูตบริวารถือคบเพลิงแวดล้อมโดยรอบ และส่งเสียงโห่ร้องกึกก้อง รูปเคารพของเวตาลที่ใช้เป็นรูปบูชามักทำด้วยหินทาสีแดง บนส่วนยอดของแท่นหินแกะสลักเป็นรูปหน้าคน

โอม ขอชัยชนะจงมีแด่พระคเณศ พระผู้ซึ่งขณะพ้อนรำไต้ยังปางดาราให้พรั่งพรั่งจากพากฟ้าราวกับสายธารแห่งบุ ปผามาลัย ด้วยแรงลมเป่าจากปลายวงของพระองค์แม่เพียงเล็กน้อย

ณ ผังแม่น้ำโคทาวรี มีพระมหานครแห่งหนึ่งตั้งอยู่นามว่า ประดิษฐาน ที่เมืองนี้ในสมัยบรรพกาลมีพระราชอาชิตยองค์หนึ่ง ทรงนามว่า ตรีวิกรมเสน ได้ครองราชไศวรย์มาด้วยความผาสุก พระองค์เป็นราชโอรสของพระเจ้าวิกรมเสนผู้ทรงเดชาภาพเทียมท้าววิชรินทร์

ทุก ๆ วัน เมื่อพระราชเสด็จออกจากราชการ ณ ท้องพระโรงธารค่านัล จะมีนักบวชชื่อ ศานตศีล เข้ามาเฝ้าถวายความเคารพ แล้วถวายผลไม้ผลหนึ่งและทุก ๆ วัน พระราชาก็ได้ประทานผลไม้ชิ้นแก่ขุนคลังผู้อยู่ใกล้ชิดให้เอาไปเก็บไว้ ด้วยประการฉะนี้แล กาลเวลาที่ผ่านไปนับสิบปี

อยู่มาวันหนึ่ง เมื่อโยคีศานตศีลเข้ามาเฝ้าถวายผลไม้เช่นเคย แล้วทูลลากลับไป พระราชาทรงย่นผลไม้ชิ้นนั้นแก่ลิงตัวหนึ่งซึ่งทรงเลี้ยงไว้ในตำหนัก และเห็นคนเลี้ยงเข้ามาวิ่งเล่นอยู่ในท้องพระโรง ลิงรับผลไม้แล้วเข้าปากขบกัด ทำให้เปลือกผลไม้ฉีกออก ทันใดนั้นเพชรนิลอันงามและมีค่าหามิได้ก็ร่วงตกลงมาเป็นประกายระยิบระยับ พระราชาทรงหยิบมณีเม็ดนั้นขึ้นมาพิจารณาและตรัสแก่โกศอาชิตยว่า

"นี่แน่ะขุนคลัง เจ้าจำได้ไหมว่าข้าเคยมอบผลไม้ของโยคีให้แก่เจ้าทุก ๆ วัน ป่านนี้ก็คงจะมีจำนวนมากโขอยู่ เจ้าเอาไปเก็บไว้ที่ไหนเล่า"

ได้ฟังรับสั่งดังนั้น ขุนคลังก็เกิดความตระหนกเป็นล้นพ้น อีกอัครบาททูลว่า "ข้าแต่มหิบาล ขอทรงอภัยด้วยเถิด ข้าพระบาทคิดว่าเป็นผลไม้ธรรมดาที่เลยไม่ได้เอาใจใส่ ได้รับมาครั้งใดก็โยนเข้าไปในหน้าต่างท้องพระคลัง ป่านนี้จะเป็นอย่างไรก็ไม่ทราบ ข้าพระองค์ขอเปิดประตูคลังดูก่อน" โกศอาชิตยกราบทูลแล้วรีบวิ่งมาที่พระคลัง เปิดประตูออกดูภายในครู่หนึ่งก็รีบกลับมาทูลว่า

"โอ นฤปตี ผลไม้ดังกล่าวนั้นเปื่อยเน่าไปหมดแล้ว เหลือแต่เมล็ดคือ ดวงแก้วมณีทองเป็นภูเขาเลากาเต็มไปหมด ส่องแสงระยิบระยับไปทั้งท้องพระเจ้าข้า"

พระราชชาติได้ฟังดังนั้นก็ตรัสว่า

"สมบัติของข้าในท้องพระคลังก็มีมากมายเหลือที่จะคณานับ ข้าจะปรารถนาอะไรกับอนรรฆมนีเหล่านี้ ข้าขอมอบให้แก่เจ้าทั้งหมด จงเอาไปเถิด"

วันรุ่งขึ้น เมื่อเสด็จออกท้องพระโรง ทอดพระเนตรเห็นโยคีศานตศีลเข้ามาเฝ้า จึงตรัสว่า

"ดูก่อนมุนี ท่านมาหาเราทุกวัน เอมฉินจินดาคร่าคร่าเมืองนับไม่ถ้วนมาให้แก่เรา ท่านมีความประสงค์อะไร จงบอกมาตามจริง ถ้าท่านยังไม่บอกเรา วันนี้เราจะไม่รับผลไม้จากท่าน"

โยคีได้ฟังก็ตอบว่า

"ข้าพเจ้ากำลังจะประกอบมหาบุญพิธีอันสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะสำเร็จไม่ได้เลย ถ้าไม่ได้บุรุษสุกกล้าหาญอย่างท่านมาช่วยเหลือ ขอทรงเมตตาเถิด โอ ราชา"

พระราชชาติได้ฟังก็ตรัสว่า

"ท่านโยคี ข้ายินดีจะช่วยเหลือท่านทุกอย่าง จะให้ทำอะไรก็บอกมาเถิด"

"โอ วิศามบดี ข้าพเจ้ายินดีนัก" โยคีศานตศีลกล่าว "ข้าพเจ้าจะรอรพระองค์อยู่ที่สุสานนอกเมืองเมื่อถึงข้างแรมคืนแรกแห่ง กาทักษ"

พระองค์จึงมาพบข้าพเจ้าในเวลาค่ำที่บริเวณใต้ต้นไทรเกิด ออย่าทรงลืมนะเป็นอันขาด"

พระราชาทรงยินยอม ตรัสว่า "เอาเถิด ข้าจะไปตามนัด"

โยคี เมื่อได้รับคำสั่งญาของพระราชาก็ทูลลากลับไปด้วยความยินดี

ฝ่ายพระราชามุขมหาวิระ ครั้นถึงวันแรมแรกก็เสด็จออกจากวัง ทรงแต่งพระองค์อย่างรัดกุม โภกพระเสวยรตด้วยผ้าสีดำ ทรงเลาะเร้นไปตามทางโดยไม่มีผู้พบเห็น จนกระทั่งบรรลู่ถึงสุสานนอกเมืองตามที่นัดหมาย บริเวณนั้นมีมืดด้วยเงาแมงไม้ ปรากฏเพียงตะคุ่ม ๆ

ในที่สุดก็มาถึงที่ใกล้จิกธาธานอันสว่างวอมแวมด้วยไฟที่เผาไหม้ซากอสุภอยู่ บางส่วนก็เหลือเพียงโครงกระดูกและกะโหลกศีรษะเรียงรายอยู่ ทำให้เกิดความสะพรึงกลัวแก่ผู้ได้พบเห็นยิ่งนัก ณ ที่นั้นมีพวกภูตและเหล่าเวตาลลอยอยู่เกลื่อน บ้างก็ยื้อแย่งกินศพอันชวนให้สะอิดสะเอียนเหียนรากเสียงหมาในหอนโหยหวนอยู่ในที่ใกล้เคียงเหมือนเสียงปีศาจมาหลอกหลอน รวมแล้วความสยดสยองทั้งหลายที่ปรากฏก็เป็นประดุจการมาเยือนของพระไภรเว (พระศิวะหรือพระอิศวร ปางดุร้าย) นั่นเทียว

จากนั้นพระราชาทรงค้นหาสำนักของโยคีสานตีสัจจนพบที่ใต้ต้นไทรใหญ่ อันมีรากย้อยระย้า จึงเสด็จเข้าไปหา ตรัสว่า

"เข้ามาแล้ว ท่านโยคีจะให้ข้าทำอะไรเล่า"

เมื่อโยคีเห็นพระราชาสด็จมาตามสัญญาที่จิตใจ กล่าวว่

"โอ ราเช ข้าพเจ้าเห็นแล้วจากพระเนตรของพระองค์ว่า ทรงมีเมตตาต่อข้าพเจ้า ทรงฟังเถิด ถ้าพระองค์เสด็จจากนี้ไปทางทิศใต้ไม่ไกลนัก จะทรงพบต้นอโศกต้นหนึ่ง บนกิ่งอโศกมีศพชายคนหนึ่งแขวนอยู่ ขอให้ข้าพเจ้าไปนำศพนั้นมาให้ข้าพเจ้า นั่นแหละคืองานที่ข้าพเจ้าต้องการจะให้พระองค์ช่วยเหลือ โอ มหาวิระ"

ทันทีที่วีรราชตรีษณ์ผู้มั่นคงต่อคำสัญญาได้อินถ้อยคำดังกล่าว ก็ทรงกล่าวแก่โยคีว่า "ข้าจะทำตามคำของท่าน" แล้วเสด็จไปทางทิศใต้

ครู่หนึ่งก็มาถึงที่อันอยู่ไม่ไกลจากกองไฟที่ใกล้จะมอด แลเห็นต้นอโศกอยู่บริเวณนั้น บนกิ่งอโศกมีศพชายผู้หนึ่งแขวนอยู่ราวกับห้อยลงมาจากบ่าของอสุรกาย

พระราชาทรงปีนต้นอโศกขึ้นไปปลดเอาศพลงมาอย่างยากเย็นและเหนียวมันลงบนพื้น ดิน ทันทีที่ร่างนั้นกระทบแผ่นดินมันก็หวัดร้องราวกับเจ็บปวดเต็มที่

พระราชาทรงคิดว่าร่างนั้นมีชีวิต ก็ปีนลงมาจากต้นอโศกเข้าประคองเอาไว้ ทรงนวดพ่นร่างนั้นด้วยความกรุณาเพื่อให้เกิดชีพ

ทันใดนั้นศพก็กรีดเสียงหัวเราะเอิกเอียนราวกับเสียงภูตผี พระราชาทรงทราบได้ทันทีว่าศพนั้นถูกเวตาลสิงอยู่ จึงถามมันว่า "เจ้าหัวเราะอะไร ออย่ามัวชักช้าอยู่เลย

รีบไปกันเถอะ" ทันใดนั้นเอง ศพที่เวตาลเข้าสิง ก็ลอยกลับขึ้นไปห้อยอยู่บนกิ่งอโศกตามเดิม พระราชาเห็นดังนั้น ก็รีบปีนขึ้นไปดึงเอาศพนั้นลงมาแล้วเหวี่ยงขึ้นบ่า

เสด็จไปอย่างรวดเร็ว ขณะที่เสด็จมาตามทาง เวตาลในร่างของศพที่พาดบ่าอยู่ก็กล่าวแก่พระราชาว่า

"โอ ราชน ข้าจะเล่านิทานสนุก ๆ ให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง ระหว่างทางจะได้ไม่เบื่อ โปรดทรงสดับเถิด และเมื่อฟังแล้วอย่าได้ตรัสอะไรเลย"